

Pla Comarcal D'Integració a la Ribera de Xúquer

Ribera de Xúquer. Any 2008

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	3
2. MARC LEGISLATIU	6
3. FINALITAT I OBJECTIUS	10
4. PRINCIPIS ORIENTADORS	11
5. DADES DESCRIPTIVES BÀSIQUES DE LA IMMIGRACIÓ A LA RIBERA DE XÚQUER	15
5.1. Situació sociodemogràfica de la població en general actual a la Ribera de Xúquer	18
5.2. Situació sociodemogràfica de la població migrant a la Ribera de Xúquer	19
5.3. Característiques de la població estrangera que viu a la Ribera de Xúquer	21
6. ESTRUCTURA I ÀREES D'ACTUACIÓ	23
6.1. Àrea d'Informació, Orientació i Assessorament	25
6.2. Àrea de Vivenda	27
6.3. Àrea d'Educació i Cultura	28
6.4. Àrea de Sanitat	30
6.5. Àrea d'Ocupació	32
6.6. Àrea de la Dona	33
6.7. Àrea d'Esports i Activitat Física	35
6.8. Àrea de Participació Ciutadana	36
7. TEMPORALITZACIÓ	38
8. PRESSUPOST	38
9. DESENVOLUPAMENT OPERATIU	38
10. MÒDEL D' AVALUACIÓ	39
11. ANNEXOS	40
11.1 ANNEX I: AGÈNCIA COMARCAL PER A LA GESTIÓ DE LA DIVERSITAT	41
11.2 ANNEX II: TAULES POBLACIONALS DE PERSONES ESTRANGERES A ESPANYA PER LLOC D'ORIGEN	46

“Correspon als poders públics promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que n'impedisquen o en dificulten la plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social.”

Article 9.2. Constitució Espanyola de 1978

1. INTRODUCCIÓ

En els últims temps el fenomen de les migracions és una constant, i d'importància, en el conjunt de la Unió Europea. Durant els últims deu o quinze anys la intensitat del fenomen migratori és un dels components més rellevants relacionats amb el desenvolupament econòmic i un dels assumptes més urgents de l'agenda pública per al conjunt de la UE i la majoria dels seus països membres, entre ells Espanya. La Comunitat Valenciana és la tercera comunitat autònoma espanyola, després de Catalunya i la Comunitat de Madrid, amb un nombre més gran de persones migrants registrades des de fa uns anys cap ací. En el que concerneix a la Ribera de Xúquer, la presència de la població estrangera en les nostres ciutats i pobles era un fet habitual en el passat, però amb un nombre menor de persones que arribaven de diferents parts del món. En el segle XX vam ser un poble emigrant més que un poble receptor de persones estrangeres. Però des de finals del segle XX fins a l'actualitat s'han registrat un augment considerable dels fluxos migratoris a Espanya, i en concret en el territori que ens concerneix, la Ribera de Xúquer. La proporció de persones estrangeres que resideix en la nostra comarca se situa en nivells alts dins de l'Estat espanyol i dins de la Unió Europea.

Este fenomen té, també, un especial interès: primer per haver-se convertit la nostra comunitat autònoma, després de la incorporació d'Espanya en 1991 a la Unió Europea, en una important porta d'entrada al territori comunitari de les persones migrants procedents d'Amèrica Llatina, del Magrib, de l'Europa de l'Est, de l'Àfrica subsahariana i d'Àsia. I segon que el conjunt d'Espanya ha passat a consolidar-se com a país de destí en el mapa migratori internacional.

La Ribera de Xúquer comença a enfrontar-se a este fenomen d'intensitat creixent que fa necessari que els ajuntaments adquirisquen el compromís d'impulsar polítiques socials en l'àmbit de la immigració per a poder aconseguir la integració efectiva de la població migrant i la població autòctona en el nostre territori. Els objectius bàsics que persegueix la política d'immigració del Govern d'Espanya són: ordenar els fluxos d'immigració laboral, garantir la convivència i la integració en la societat espanyola de tots els estrangers que resideixen en

el nostre país, dotar d'instruments a l'Estat per a lluitar contra les màfies que trafiquen amb sers humans i complir els compromisos internacionals.

En l'àmbit local, partint dels plantejaments anteriors i de la premissa que la relació amb les institucions públiques és el primer contrast amb la realitat que tenen les persones estrangeres quan arriben a Espanya, el municipi és l'àmbit on la persona migrant presenta en primera instància les seues necessitats i les seues demandes d'integració social. És necessari donar un pas des dels nostres ajuntaments en la consolidació de polítiques socials en l'àrea d'immigració, que faciliten el procés d'integració d'estes persones i que faciliten la convivència de les persones autòctones i persones migrades. Per a això la Mancomunitat de la Ribera Alta i la Mancomunitat de la Ribera Baixa, com a entitats solidàries i de suport als municipis que la conformen, vol també respondre a esta situació. Com a entitats locals supramunicipals han de contribuir a garantir els drets i prestacions que possibiliten la integració de les persones immigrants, dins del seu àmbit territorial i en el marc de les seues competències, com a organisme complementari dels ajuntaments. Per això, a través de l'Agència Comarcal per a la Gestió de la Diversitat de la Mancomunitat de la Ribera Alta es treballa en el disseny i posada en marxa d'una política d'immigració capaç d'afrontar i canalitzar de forma positiva este fenomen en la nostra societat i sempre des de la visió real dels municipis que integren les dues mancomunitats.

Este és el marc de la proposta del Pla Comarcal per a la Integració, des de la convicció que este és un tema que afecta tota la societat de la Ribera en el seu conjunt i que, per tant, implica a tots i a totes: tant a les persones de diferents nacionalitats que han arribat als nostres pobles i ciutats com a la pròpia societat local receptora; tant a les administracions públiques com a la societat civil. És un procés que combina al mateix temps reptes i oportunitats, fruit de la interacció de la població que porta més temps veïna i de la població nouvinguda. És per això que les polítiques d'integració a implementar suposaran simultàniament respostes i ajusts de les persones migrants i del conjunt de la societat de la Ribera de Xúquer ja que la funció bàsica d'este pla és donar suport a tots els municipis de la Mancomunitat de la Ribera Baixa i de la Mancomunitat de la Ribera Alta per a poder fer front a les noves situacions

que ens planteja l'acollida i integració de la població migrant de la comarca generant una xarxa de recursos en la gestió de l'àmbit de la immigració en els distints municipis. Este reforç no és contradictori amb el treball que els diferents ajuntaments puguen portar avant gestionant directament plans o accions municipals, sinó que reforça la gestió de polítiques socials d'immigració globals en la nostra comarca.

Este procés d'incorporació implica un reconeixement mutu de valors, costums i universos diferents i, amb totes les dificultats que açò comporta, permet afrontar l'oportunitat de construir conjuntament un tipus de societat oberta i considerar la integració com un procés solidari i d'enriquiment mutu en el marc d'una societat intercultural, en la que prime el respecte dels drets humans per damunt de tot, més enllà d'orígens ètnics, culturals o religiosos diferents. I on no siga un obstacle el valor de la diversitat o diferència, sinó un avantatge que done pas a un món millor, més humà.

Així, la nostra comarcalitat ha d'unir esforços per a avançar cap eixa societat solidària, multiètnica, que es preocupa i atén a tota la ciutadania per igual i que constitueix un dels nostres grans objectius, per la qual cosa s'han d'adaptar les institucions i les seues polítiques a este nou repte que planteja la presència de persones de diferents països, de distints costums i diversos cultures en els nostres municipis. Som conscients que no hi ha un verdader progrés ni desenvolupament si hi ha exclusió. Des d'este plantejament s'ha abordat la redacció d'este primer esborrany del Pla Comarcal per a la Integració. El pla apareix com a expressió d'una voluntat política d'afrontar de manera positiva el creixent flux migratori que arriba als nostres municipis i suposa la intenció de defendre un model d'integració de les persones migrants i autòctones que permeta una convivència plural i solidària. Amb esta intenció es presenta este esborrany, que ha de ser enriquit pels distints grups polítics municipals, les organitzacions sindicals i les distintes entitats socials que tenen relació en este àmbit en la nostra comarca, a través dels seus diferents òrgans de participació.

2. MARC LEGISLATIU

Fa més de 25 anys que a Espanya es va plantejar la necessitat de regular políticament i jurídicament els fluxos migratoris en el nostre territori. Esta necessitat va nàixer des de les distintes administracions i els diferents agents socials del nostre país. El primer intent es plasma en la primera llei d'estrangeria, la Llei Orgànica d'1 de juliol de 1985, reguladora dels drets i llibertats dels estrangers a Espanya. D'esta manera es posa en marxa un conjunt de polítiques com a mecanisme de gestió i regulació del fenomen de la immigració.

Però des d'abans d'eixa data hi ha una normativa internacional, tant comunitària com extracomunitària, que condiona de manera directa la política espanyola dels drets humans, asil i migracions. Els texts bàsics de referència internacional són els següents:

2.1 En l'àmbit internacional extracomunitari

- La Declaració de Drets Humans de les Nacions Unides de l'any 1948 i altres declaracions de drets i convencions promogudes per este mateix organisme.
- Els Pactes Internacionals de Drets Civils i Polítics i de Drets Econòmics, Socials i Culturals (ambdós de 1966).
- Els convenis promoguts per l'Organització Internacional del Treball (OIT).

2.2 En l'àmbit de la normativa comunitària

- Els convenis per a la Protecció dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals (Roma, 1950 i Estrasburg, 1963).
- El Tractat Constitutiu de la CEE (Roma, 1957), amb normes relatives a la lliure circulació de persones dins de la Comunitat Econòmica Europea.
- La Carta Social Europea (Torí, 1961).
- El Tractat de la Unió Europea (Maastricht, 1992).
- L'Acord de Schengen (1985) per a la supressió gradual dels controls en les fronteres comunes. Vigent des de 1995.

- El Tractat d'Amsterdam (1997). Amb vigència des de 1999.
- Els distints reglaments, directives, decisions i convenis firmats entre els estats membres a este efecte.

Per a comprendre l'abast de les polítiques a desenvolupar amb relació a les persones migrants, a més d'estes instàncies internacionals, fonamentalment la Unió Europea, cal prestar importància a altres agents polítics i socials, i molt especialment a l'Administració, les organitzacions polítiques i sindicals, les d'empresaris i el denominat tercer sector.

És cert que no podem desenvolupar exhaustivament el paper de cada un d'estos agents, però sí que considerem oportú fer una xicoteta referència almenys a la distribució de competències entre els diferents nivells de l'Administració pública espanyola com un fet clau per a entendre l'actual desenvolupament de les polítiques d'immigració.

La Constitució de 1978 configura un estat social i democràtic de dret i reconeix formalment als ciutadans espanyols i a les persones migrants el dret a la igualtat social, real i efectiva, a la superació de qualsevol tipus de discriminacions i a l'eliminació dels obstacles que impossibiliten el seu ple desenvolupament, tant de personal com social, segons l'article 9.2

La distribució de competències ve marcada per l'article 149.1.2, que assenjala la competència exclusiva de l'Estat en matèria de nacionalitat, immigració, estrangeria i dret d'asil. La pròpia Constitució assenjala, a més, en l'article 148 (apartats 1.17, 1.20, 1.21) la reserva per a les comunitats autònomes de competències concretes com són cultura, assistència social i sanitat, a més de remetre als estatuts d'autonomia competències semblants en altres àmbits del benestar (educació, treball, vivenda, etc.) en l'apartat 2 del mateix article.

Pel que fa a les competències específiques de les administracions locals, estes tenen a càrrec seu l'atenció primària per a la població. En este àmbit municipal és la Llei 7/1985, de 2 abril, que regula les Bases del Règim Local, la que estableix, entre els articles 25 i 28 i la disposició transitòria 2a d'esta llei, l'assumpció de competències i la prestació dels serveis per part de les entitats locals. Concretament, les competències en matèria de serveis socials i de

promoció i reinserció social s'estableixen en els articles 25.2.k i 26.1.c d'esta llei, així com les d'activitats o instal·lacions culturals i esportives, ocupació del temps lliure, turisme i el dret a participar en la programació de l'ensenyament i cooperar amb l'Administració educativa, en els articles 25.2.m i 25.2.n, respectivament. Segons esta norma, i pel que fa referència a les persones migrants, es justifica el disseny i desenvolupament de programes locals d'integració, d'acord amb el principi d'autonomia administrativa, que institueix l'article 1 d'esta mateixa llei, i el 25.1, que confereix als municipis la capacitat de promoure qualsevol classe d'activitats i prestar tots els serveis públics que contribuïsquen a satisfer les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal.

En els articles especificats, però en particular en el 27 i 28 d'esta norma, s'assenyala que els municipis poden realitzar activitats complementàries o delegades de les pròpies d'altres administracions públiques, tenint en compte que la competència municipal sobre integració que arreuplega l'ordenament jurídic no és específica per a les persones migrants, sinó per a tota la població amb caràcter general.

Pel que fa referència específica als texts legals vigents sobre immigració, estos són la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, de drets i llibertats dels estrangers a Espanya, modificada molt substancialment per:

A) la Llei Orgànica 8/2000, de 22 de desembre.

B) la Llei 11/2003, de 29 de setembre del 2003.

C) la Llei Orgànica 14/2003, de 20 de novembre, de reforma de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social, i el Reial Decret 2393/2004, de 30 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seua integració social.

Per fer menció a alguns dels aspectes més destacats, resulten rellevants en el text de la norma vigent les referències al dret a la llibertat d'associació (article 8), a l'educació (article 9), al treball i a la Seguretat Social (article 10), a llibertat de sindicació i vaga (article 11), a l'assistència sanitària (article 12), a ajudes en matèria de vivenda (article 13), als serveis socials (article 14) i a la intimitat i reagrupació familiar (capítol II, articles del 16 al 20). La Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, reconeix així mateix a les persones estrangeres una

sèrie de garanties jurídiques, com són el dret a la tutela judicial efectiva, al recurs contra els actes administratius i el dret a l'assistència jurídica gratuïta per a les que es troben a Espanya i que no tinguen recursos econòmics suficients segons els criteris establits en la normativa, incloent el dret a l'assistència d'intèrpret si no comprenen o parlen la llengua oficial que s'utilitze.

A esta legislació cal afegir l'adopció per part del Govern de diverses mesures en l'àmbit normatiu, administratiu, polític, institucional i econòmic. Entre estes mesures, destaquen les següents:

- Constitució del nou marc normatiu després de l'aprovació i entrada en vigor de la Llei d'Estrangeria i el seu Reglament d'execució.
- Elaboració i execució del Programa GRECO.
- Creació o reestructuració d'òrgans consultius i de col·laboració: el Fòrum per a la Integració Social dels Immigrants i l'Observatori Permanent de la Immigració.
- Negociació i firma de convenis de regulació de fluxos migratoris amb els països que aporten el noranta per cent dels immigrants que vénen al nostre país.
- Regulació de la població immigrant en situació d'irregularitat administrativa.
- En l'àmbit de la lluita contra la immigració il·legal, s'ha encarregat a la comissió tècnica de revisió de penes que estude les modificacions precises per a endurir les penes contra les màfies que trafiquen amb les persones. La lluita contra l'explotació laboral és un altre aspecte important del treball realitzat contra la immigració il·legal.
- S'ha aprovat el Reglament de Reconeixement de l'Estatut d'Apàtrida.

Així mateix, cal assenyalar les diverses trobades que han mantingut la Delegació del Govern per a l'Estrangeria i la Immigració amb els diferents sectors implicats: amb representants de les ONGs, sindicats, empresaris i responsables de l'administració estatal, local i autonòmica.

Tot açò deixa patent, No obstant això, que el fenomen de la immigració és un assumpte d'estat quant a la forma de delimitar la capacitat d'acollida de la societat espanyola, però també és evident que requereix la col·laboració i implicació decidida de les administracions locals i per a atendre els problemes

d'integració de les persones migrants en aspectes com el laboral, educatiu, social, cultural, etc.

La situació actual exigeix respostes decidides. Pel que fa als pobles que integren les dos Mancomunitats, la presència de població migrada en els municipis ha sigut una realitat cada vegada més present i les seues demandes d'informació bàsica, allotjament, sanitat, educació, serveis socials, etc. repercuteixen d'una manera directa en estos, per la qual cosa les distintes administracions locals són cada vegada més conscients de la necessitat abordar el fenomen de la immigració des de pressuposts polítics propis i al mateix temps coordinats amb les actuacions de la societat civil. I és ací on les dos mancomunitats de la Ribera de Xúquer poden tindre un paper de complementar, coordinar i assistir als municipis que ho necessiten.

3. FINALITAT I OBJETIUS

El Pla Comarcal per a la Integració té com a finalitat genèrica el disseny i desenvolupament d'una política comuna i global dirigida a la integració de les persones immigrants i autòctones en la vida política, econòmica, cultural i social de la Ribera de Xúquer.

La redacció del pla respon a la convicció que les dos mancomunitats de la Ribera, com a entitats locals pròximes als ciutadans, tenen la responsabilitat d'atendre esta nova i complexa realitat de la migració amb un objectiu clar, que és el de potenciar la convivència, la cohesió social, la lluita contra l'exclusió social, la igualtat d'oportunitats i l'accés als recursos col·lectius i serveis públics existents de totes les persones que viuen a la comarca, sempre com a entitat pública al servei dels municipis que la integren.

En este sentit els objectius específics del Pla Comarcal per a la Integració són els següents:

- Conèixer la realitat quantitativa i qualitativa del fenomen migratori a la Ribera Alta i a la Ribera Baixa.

- Coordinar les diferents dinàmiques municipals, imprimint un caràcter global a totes les actuacions dirigides a la integració de les persones migrants.
- Desenvolupar accions positives, adoptant mesures específiques dirigides a combatre les discriminacions que pateixen les persones estrangeres en l'exercici dels seus drets i en l'accés als béns i serveis existents.
- Garantir a la realitat social multicultural actual existent a la Ribera de Xúquer el principi d'igualtat d'oportunitats en tots els àmbits de la vida social de les persones de la comarca. Per a això cal equiparar drets i deures de la població autòctona i la població estrangera i d'esta manera passar de ser una societat receptora passiva a ser una societat acollidora.
- Assegurar els principis de responsabilitat pública i de participació del tercer sector en la gestió de les polítiques socials d'immigració.
- Promoure una convivència ciutadana intercultural que contemple els valors democràtics d'un estat de dret com la tolerància, solidaritat, coneixement mutu i respecte a la diversitat, que inspiren actituds positives davant de tot tipus de discriminació i comportaments racistes i xenòfobs.
- Propiciar vies de participació i diàleg que permeten canalitzar les demandes i necessitats de la població migrant, així com la població autòctona.
- Coordinar des de les dos mancomunitats les diferents actuacions municipals per a la integració amb les d'altres administracions públiques, organitzacions sindicals i empresarials, ONGs, teixit associatiu i associacions pròpies de persones migrants.

4. PRINCIPIS ORIENTADORS

Des d'este pla es duran a terme diferents accions en distintes àrees d'intervenció. Totes les actuacions hauran d'evitar la transmissió de prejudicis i estereotips, i desenvoluparan esquemes de valors humans sense adscripcions

a nacionalitats o cultures concretes que limiten la convivència. Per tant, la implementació del present pla haurà de tindre en compte els següents principis orientadors que li donaran coherència:

Igualtat

La incorporació de la població estrangera a la Ribera de Xúquer s'ha de produir en igualtat de condicions respecte a la resta de la ciutadania en el que es refereix a l'equiparació de drets, responsabilitats i oportunitats: igualtat de tracte i no discriminació per raó d'origen racial o ètnic, nacionalitat, sexe, discapacitat, edat, orientació sexual o qualsevol altre motiu; i igualtat d'oportunitats com a garantia d'una societat inclusiva.

La Constitució Espanyola estableix en l'article 9.2. que “correspon als poders públics promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en què s'integra siguen reals i efectives; remoure els obstacles que n'impedisquen o en dificulten la seua plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social”.

Normalització i universalitat

El principi d'universalitat posa de manifest el foment de la participació activa i efectiva de les persones d'origen estranger i les persones autòctones en la vida diària i en els òrgans de representació, i des d'este pla es parteix del reconeixement i el respecte a les diferències culturals, ètniques o religioses. És necessari ressaltar la importància de la igualtat d'oportunitats, de tracte i d'accés als recursos, per la qual cosa les persones immigrants hauran de ser ateses sense cap element de diferenciació organitzativa, com la resta de la ciutadania. Això exigeix l'equiparació de drets i deures amb la població local i la posada en marxa de mecanismes que permeten l'accés de les persones migrants, com de la resta de la població, als serveis “normalitzats”, ja que el principi de normalització ha de ser una norma i la meta de les polítiques d'acció social amb totes les persones és evitar la “estigmatització” dels serveis específics.

Integralitat

El fenomen social de la immigració és un fet estructural, complex i variable tant espacialment com temporalment, per la qual cosa és necessari contextualitzar-lo en la seua globalitat en cada territori, tenint present les connotacions del mateix tant per a la població autòctona com per a la població immigrant, amb actuacions dirigides a tota la població que viu en la comarca i d'esta manera potenciar la convivència intercultural. És necessari adoptar un enfocament integral o global pel que fa a les polítiques d'immigració, ja que el ser humà té múltiples dimensions: personals, socials i culturals.

Coordinació i transversalitat

Per a poder aconseguir actuacions eficaces i eficients, un element imprescindible d'actuació és evitar duplicitat d'intervencions i optimitzar els recursos. I per a això és necessari tindre en compte la participació de les distintes àrees d'actuació de tots els municipis que conformen la Ribera de Xúquer, procurant la implicació de totes les regidories i departaments per a desenvolupar els objectius formulats.

Cal promoure una actuació coordinada en les diferents àrees de vivenda, ocupació, sanitat, educació, serveis socials... és a dir, una política municipal global i transversal per a possibilitar la integració plena i millorar les condicions de vida dels ciutadans i ciutadanes que es troben en una situació de vulnerabilitat social, com és el cas d'algunes persones que vénen d'altres països i que tenen problemes d'inserció social.

Este mateix plantejament d'exigència de coordinació i transversalitat és vàlid amb relació a instàncies extramunicipals, tant públiques com privades, particularment amb les administracions central i autonòmica. El principi de coordinació entre administracions públiques és particularment important, donada la concurrència de competències entres elles en este tema.

Responsabilitat pública i coresponsabilitat d'actors

És responsabilitat de les distintes administracions públiques dur a terme una sèrie de polítiques socials d'integració específiques dirigides a la població estrangera davant de la complexitat dels fluxos migratoris. Cada una de les administracions establirà les actuacions que considere pertinents en el marc de les seues competències corresponents, tot això sense perjudici de les actuacions que es desenvolupen a càrrec d'altres sectors de la societat civil.

En el marc de les competències assumides per les administracions locals en matèria d'immigració les dos mancomunitats de la Ribera, de forma coordinada i complementària amb la resta d'agents socials implicats en la problemàtica específica del fenomen migratori, conferiran a les seues polítiques públiques un enfocament garant dels drets bàsics de les persones immigrants, així com l'adscripció dels recursos necessaris per a la posada en pràctica de dites polítiques, sempre com a suport als municipis i a més emfatitzant en aquells on es necessiten mancomunar serveis especialitzats.

Participació

Per a aconseguir una integració plena de la població estrangera i de la població autòctona en la Ribera de Xúquer, junt amb el paper tan important que juga la pròpia administració local, és fonamental la participació de tota la ciutadania com a instrument de comunicació i participació. De la mateixa manera és necessari crear vies de representació de tots els interlocutors socials, entitats socials, el teixit associatiu i també el teixit empresarial de la comarca, per a poder fer efectiva la dita integració social.

Interculturalitat

Este principi orientador és molt significatiu en l'actuació amb la població migrada i la població autòctona. No té sentit parlar d'integració si no es té en

compte en totes les actuacions com a rerefons l'èxit d'una convivència superadora del “ells” i el “nosaltres”, reconeixent l'heterogeneïtat com fet enriquidor que propicie un intercanvi des del reconeixement i el diàleg.

Sensibilització

Les polítiques d'immigració que es proposen i desenvolupen des d'este pla comarcal per a poder omplir les instàncies municipals tindran en compte el foment entre la ciutadania d'actituds i valors de respecte mutu, tolerància i interculturalitat, acceptant la legitimitat social de la població migrant en la conformació i configuració de la societat de la Ribera.

5. DADES DESCRIPTIVES BÀSIQUES DE LA IMMIGRACIÓ A LA RIBERA DE XÚQUER.

Per a entendre el creixement sociodemogràfic de la Ribera de Xúquer primer cal donar una mirada a la seua situació socioeconòmica des de fa temps. Tradicionalment la Ribera s'havia caracteritzat pel predomini de l'activitat agrícola enfront de la resta d'activitats, com a conseqüència de la bonança del seu clima i de la riquesa de les seues terres d'al·livió, que es traduïa en una productivitat agrària molt superior a la de la resta de la Comunitat Valenciana. D'esta manera, les úniques empreses que s'instal·laven en la zona ho feien amb l'ànim de comercialitzar els productes obtinguts de la terra. Encara hui, el pes que té este tipus d'empreses comercialitzadores, quant a persones empleades, és molt elevat, tant a la Ribera Alta com a la Ribera Baixa.

La implantació de la planta de Ford a Almussafes l'any 1976 va suposar un primer pas en el seu procés d'industrialització. Este parc empresarial ha anat creixent des de llavors i ha aglutinat a part de les empreses industrials més importants del sector, que han anat implantant-se en la zona.

Les principals característiques de les explotacions de la Ribera Alta radiquen en el descens generalitzat del nombre d'explotacions en quasi tots els municipis. Els municipis en què més disminueix el nombre d'explotacions són

Tous, Alzira, Cotes i Gavarda, i els municipis en què més augmenta el nombre d'explotacions són Real de Montroi, Turís i Alfarp. L'evolució seguida pels municipis que disminueixen el nombre d'explotacions, com Alzira, Cotes i Gavarda, es caracteritza per la disminució del nombre de xicotetes explotacions i augment del nombre de les grans i mitjanes, principalment. Els municipis que augmenten el nombre d'explotacions, com Real de Montroi, Alfarp i Turís, és conseqüència d'un augment de les xicotetes explotacions en detriment de les grans i principalment mitjanes explotacions. Les principals característiques de les explotacions de la Ribera Baixa radiquen en el descens generalitzat del nombre d'explotacions en tots els municipis, excepte a Albalat, Fortaleny i Sueca.

El temps d'estada a Espanya pot influir en alguns casos positivament en la situació sociolaboral dels immigrants. És necessari tindre en compte que els immigrants nouvinguts es troben amb majors dificultats per a incorporar-se al mercat laboral legal per falta d'autorització de residència i permisos de treball. Així, almenys en el primer període de la seua estada a Espanya, una considerable part de població immigrant extracomunitària es veu obligada a treballar en el mercat submergit en condicions laborals precàries. Tan sols amb el pas del temps, els immigrants poden aconseguir la regularització mitjançant una de les vies possibles que els permeta millorar les seues condicions laborals. Finalment, la situació dels immigrants depén del moment del cicle en què es troba el mercat laboral. L'arribada massiva d'immigrants en els últims anys va significar un increment de l'oferta de mà d'obra que, en conseqüència, va poder suposar un empitjorament de les condicions salarials en què es produïa la inserció laboral dels nouvinguts.

El sector industrial s'ha anat convertint al llarg dels anys en el motor principal de l'economia. Es tracta d'indústries caracteritzades principalment per la concentració geogràfica de xicotetes i mitjanes empreses (pimes) amb una mateixa especialització sectorial, i pel fet que predominen les activitats en sectors madurs amb baix nivell tecnològic. Poc més del 10% dels establiments industrials ubicats en les comarques de la Comunitat Valenciana compten amb nivells tecnològics que poden qualificar-se com alt o mitjà-alt. Això condiona que la grandària mitjana de les empreses industrials, mesurat en nombre de

treballadors, estiga entorn de 17, prou per davall de la mitjana espanyola. Tan sols l'1,5% tenen 100 o més treballadors i, quasi majoritàriament, es concentren en el sector productiu dels automòbils i els seus components sent, a més, el que obté majors ingressos d'explotació.

Centrant-nos en la comarca de la Ribera, podríem destacar les indústries dedicades al moble i a la fusta, a la fabricació tèxtil, a la transformació i manipulació de productes agrícoles, a materials de construcció, papereres, química, transformats metàl·lics i cuir. Els principals centres industrials es concentren en els municipis d'Alzira, Almussafes-Benifaió i l'Alcúdia, amb nuclis secundaris a Algemesí, Alberic, Alginet, Carcaixent, la Pobla Llarga, Sollana i Sueca.

En referència a la situació sociodemogràfica, segons les dades que es desprenen de les estadístiques disponibles en l'Institut Nacional d'Estadística (INE), en els últims anys la Ribera de Xúquer es caracteritza, a grans trets, per una dinàmica demogràfica positiva, és a dir, tendents al creixement. No obstant això, esta afirmació amaga realitats molt diverses, ja que es tracta d'una àrea molt àmplia i heterogènia, on hi ha municipis que han perdut població. No és un fenomen exclusiu de la comarca, atés que la Comunitat Valenciana, en el seu conjunt, també ha crescut en major o menor mesura. La migració és la causa principal d'este augment demogràfic en la nostra comarca, en proporció semblant, a la que es registra en el conjunt d'Espanya.

Per a no fer un exercici reduccionista del fenomen migratori i no focalitzar el fet de la migració exclusivament en el flux dels indocumentats, és necessari deixar constància que una gran majoria de les persones migrants de la nostra comarca que procedeixen de distintes regions del món vénen amb documentació i amb permís de treball. El flux dels indocumentats resulta socialment cridaner, però és un fet que oculta la realitat migratòria, la de les persones amb documentació que per diferents motius vénen al nostre país a la recerca de millors oportunitats.

A principis dels noranta comença a incrementar-se el nombre d'estrangers que viuen a la Ribera, d'acord amb la importància de la Comunitat Valenciana com a destí turístic i amb la creixent internacionalització de l'economia, reforçada amb l'entrada d'Espanya en la Unió Europea.

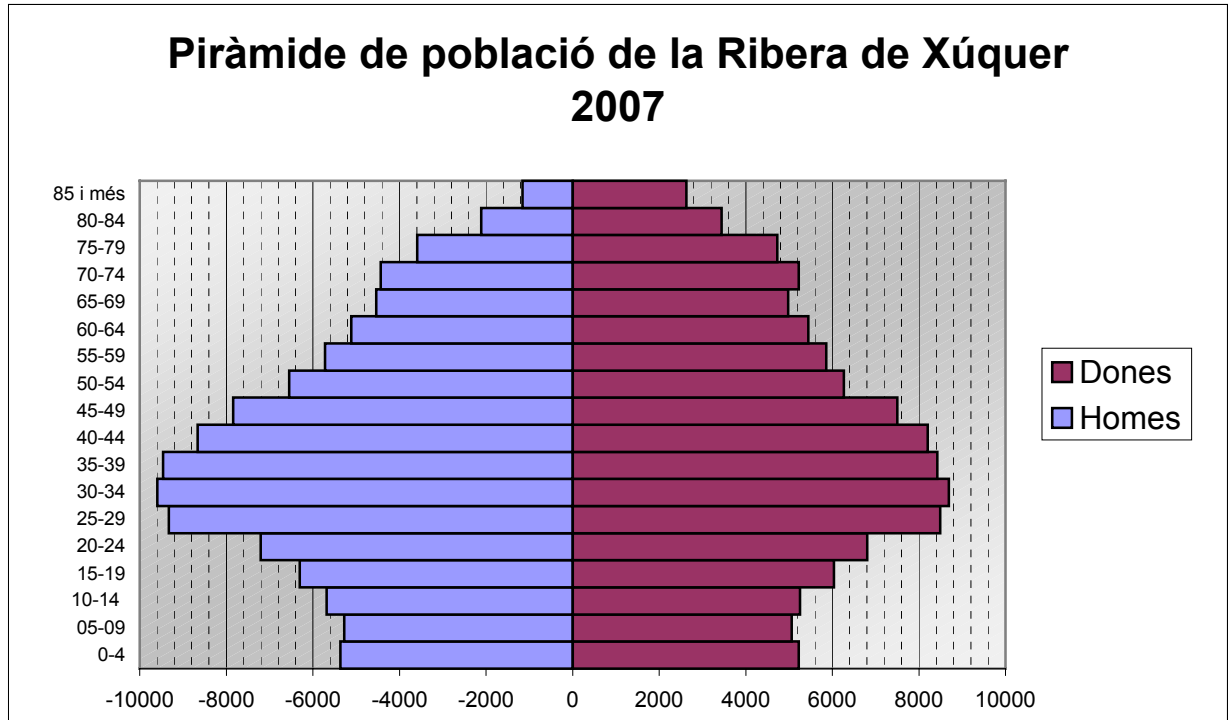
En l'actualitat, el creixement de la població en l'Europa Comunitària i, en particular, a Espanya i a la Comunitat Valenciana deriva, fonamentalment, del fenomen migratori. I este fet fa que el creixement demogràfic experimente un rejuveniment de la població. A la Ribera l'origen majoritari de la població estrangera és de la Unió Europea, incloent a Romania i Bulgària, del Magrib i d'Amèrica Llatina, sobretot d'Equador i Colòmbia. També hi ha persones que vénen d'altres països de l'est d'Europa, de l'Àfrica subsahariana i Àsia. No obstant això, una qüestió que crida l'atenció en estos últims anys és la progressiva concentració de les persones immigrants en les grans ciutats de la nostra comarca, a l'ocupar nínxols de mercat originats en estos últims anys, encara que en els pobles xicotets també existisquen persones immigrants en menor proporció.

En referència als fluxos irregulars no hi ha dades oficials, per la qual cosa s'escapen, per la seua pròpia naturalesa, als mecanismes d'observació i estadística establits per als fluxos regulars, de manera que qualsevol estimació resulta poc exacta. I d'altra banda, els límits entre la situació de regularitat i la d'irregularitat són permeables, produint-se una gran variabilitat quant al nombre.

5.1. Situació sociodemogràfica de la població en general actual a la Ribera de Xúquer

A continuació es mostra la piràmide de la població de tota la Ribera en 2007, en la que s'observa la població en general, per sexes i per grups d'edat quinquennals. Té forma de piràmide regressiva, característica de les societats desenvolupades; es tracta d'una població envellida amb baixes taxes de natalitat i de mortalitat, i amb un creixement natural reduït. En ella s'aprecia que la majoria de les persones estan compreses en el tram intermedi, entre els 25 i 50 anys, i que hi ha un lleuger desequilibri causat per la migració de treballadors hòmens. En la base, que representa la població més jove, es pot observar com la natalitat està corregint la seua tendència a la baixa amb l'arribada de persones migrants de diferents procedències. La cima de la piràmide esta protagonitzada per una quantitat important d'efectius, estant la

taxa de mortalitat cada vegada més controlada i sent l'esperança de vida cada vegada major.

5.2. Situació sociodemogràfica de la població migrant a la Ribera de Xúquer

En l'últim quart del segle XX, com ja s'ha comentat, Espanya va passar a ser una societat d'acollida, junt amb altres tendències demogràfiques, com l'allargament de l'esperança de vida i el descens de la fecunditat. En este nou context, el fenomen de la migració en l'Estat espanyol com a societat receptora de persones d'altres països ha rebut major atenció per ser considerada una opció, i inclús una solució, davant dels possibles desequilibris demogràfics. La contribució demogràfica de la població migrant en el nou orde demogràfic traça dos punts de vista des dels que pot estudiar-se la seua contribució: un directe, a través de l'entrada de les persones migrades a la recerca de treball i millors oportunitats, i un altre indirecte, a través de la seua fecunditat.

Per a contextualitzar millor la situació sociodemogràfica de la nostra comarca, primer es mostra la situació i evolució de la població estrangera a Espanya des de 2004 a 2007.

Amb data 1 de gener del 2007 la població migrant empadronada a Espanya ascendia a 4.519.554 persones, la qual cosa suposa el 10% de la població total, que va arribar a 45.200.737 persones. El nombre de persones estrangeres empadronades a Espanya va créixer un 32,86% (1.4875.228 persones) entre l'1 de gener de 2004 i l'1 de gener del 2007, com s'indica en la taula 1:

Taula 1. Població estrangera a Espanya

	TOTAL	Espanyols	Estrangers	% Estrangers
2004	43.197.684	40.163.358	3.034.326	7,02%
2005	44.108.530	40.377.920	3.730.610	8,46%
2006	44.708.964	40.564.798	4.144.166	9,27%
2007	45.200.737	40.681.183	4.519.554	10%

Font: INE

En la taula 2 es pot veure com a la Comunitat Valenciana l'evolució del percentatge de població estrangera ascendeix al 15%, arribant a la xifra de 732.102 estrangers empadronats en 2007, sobre la població total que és de 4.885.029.

Taula 2. Població estrangera a la Comunitat València

	Total Població	Total Espanyols	Total Estrangers	% Pob. estrangera
2004	4.543.304	4.078.987	464.317	10,22%
2005	4.692.449	4.110.464	581.985	12,40%
2006	4.806.908	4.138.833	668.075	13,90%
2007	4.885.029	4.152.927	732.102	14,99%

Font: INE

I, com s'aprecia en la taula 3, el nombre de persones estrangeres empadronades en els municipis de la Ribera de Xúquer va créixer en gran

nombre de persones entre l'1 de gener de 2004 (13.335 hab.) i l'1 de gener de 2007 (23.040 hab.)

Taula 3: *Població total, espanyola i estrangera a la Ribera*

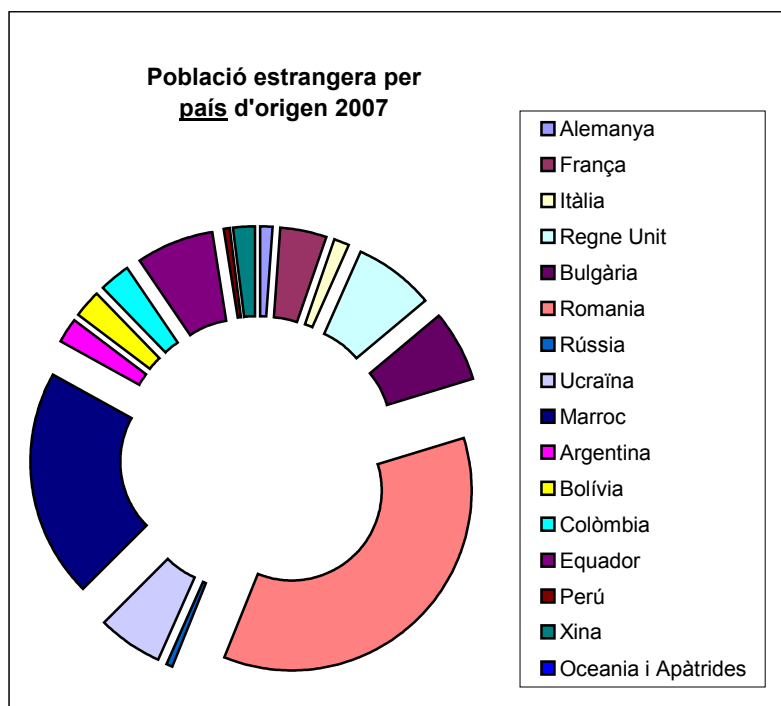
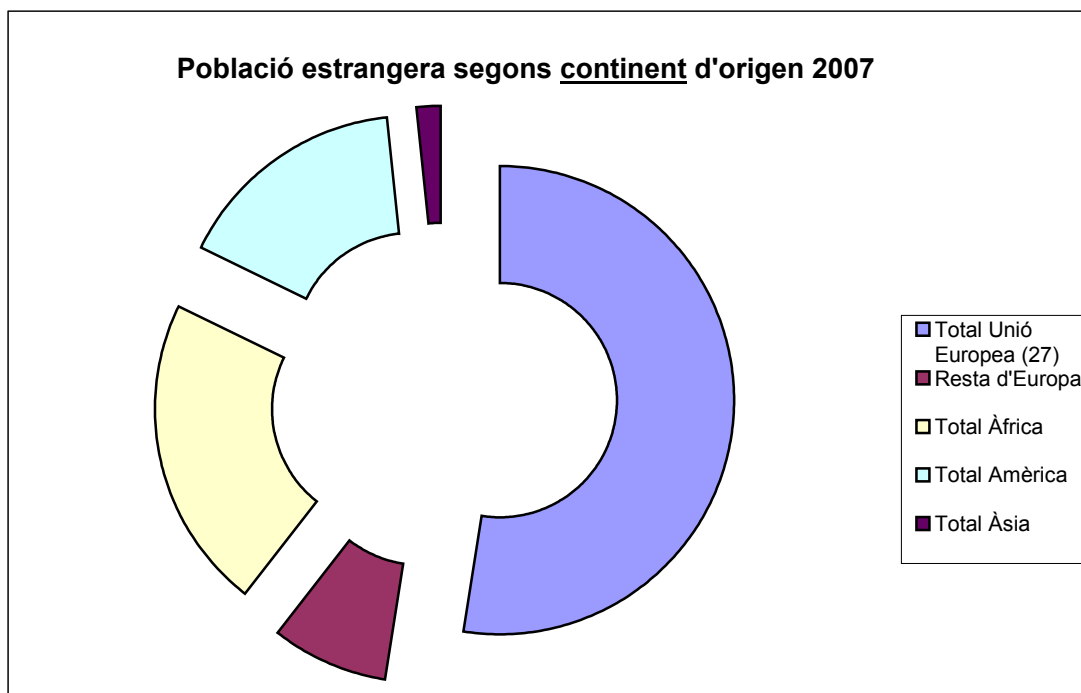
	Total Població	Total Espanyols	Total Estrangers	% Pob. estrangera	Taxa de variació de la població estrangera (%)
2004	283.589	270.254	13.335	4,70%	
2005	288.707	271.487	17.220	5,96%	29,13%
2006	292.774	272.214	20.560	7,02%	19,39%
2007	295.667	272.627	23.040	7,80%	12,06%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE

5.3. Característiques de la població estrangera que viu a la Ribera de Xúquer

La població estrangera se sol concentrar en les zones de major dinamisme econòmic de la comarca de la Ribera, i per tant amb major necessitat mà d'obra. Els sectors de més dinamisme són l'agrícola, el sector serveis i en última instància el sector industrial. En referència a la construcció en els últims anys va haver-hi un gran nombre de persones migrants que treballaven en este sector, però com ha passat en la resta de l'Estat espanyol últimament s'ha vist disminuïda la seua presència motor de l'economia. En 2007 la principal procedència és de l'Europa comunitària, seguida de la d'Àfrica (sobretot del Magrib).

En el cas de les persones estrangeres comunitàries, moltes busquen poder disfrutar d'un clima més suau que el dels seus països d'origen; d'esta manera, els residents de la UE se solen concentrar en les costes de Llevant, Andalusia, Balears i Canàries. A la Ribera el nombre de persones estrangeres procedents de la Unió Europea és molt alt.

Font: INE (dades completes en l'Annex II)

Un dels factors d'atracció és la suavitat del clima i també el forma de vida, seguint l'efecte *Sun Belt*¹. Gran part de la població estrangera que hi ha a la

¹ Cinturó del Sol. Regió dels Estats Units que posseïx una alta ràtio de dies solejats. Comparable al bon temps que es disfruta en la costa del Mediterrani.

Ribera de Xúquer procedeixen d'Europa Occidental. Molta d'estes persones són "migrants de luxe": jubilats, treballadors de multinacionals, treballadors a distància via Internet o empresaris que estableixen negocis, generalment relacionats amb l'hoteleria.

L'entrada de Romania en la UE i la lliure circulació pels països membres ha tingut molt a veure, perquè la població romanesa és la que major creixement ha experimentat. Els marroquins són la segona comunitat més nombrosa en la Ribera de Xúquer, seguida de l'equatoriana i la colombiana.

La migració més persistent al llarg d'estos últims anys és la procedent del continent africà, principalment del Marroc, relacionada amb el treball agrícola i la construcció. Cal destacar també la proximitat geogràfica al continent africà, amb fronteres terrestres amb el Marroc, les Illes Canàries pròximes a l'oest africà i el propi sud peninsular pròxim al Magrib. Espanya és a Europa la frontera sud amb el Tercer Món.

La identitat cultural i lingüística amb Llatinoamèrica, és un important factor d'atracció per a estes persones estrangeres procedents de països com ara Equador, Colòmbia, Bolívia, etc. i es concentren en treballs en el sector serveis i la construcció.

Un altre grup que cobra importància és el dels originaris dels països de l'Est que, després de l'afonament de la Unió Soviètica, van començar a migrar a Europa. Este grup poblacional també sol trobar treball en el camp o la indústria, a pesar que es diferencien de la resta de les procedències per posseir un nivell d'estudis molt alt.

6. ÀREES D'ACTUACIÓ

El pla que ací es presenta ha d'entendre's en tota la seua dimensió normativa, dins del marc autonòmic de la Comunitat Valenciana, així com amb referència a l'àmbit nacional i internacional. El pla remarca que des de l'àmbit comarcal la intervenció en el suport als diferents municipis, en les àrees que s'estableixen com d'actuació preferent, no sols és aconsellable, sinó necessària. Per això totes les àrees s'estructuren tenint en compte els elements següents:

- En el present document s'avancen objectius, mesures de les respectives àrees, sempre comptant amb els recursos humans necessaris per a les actuacions en les diferents àrees la concreció última de les quals, particularment quant a la quantificació de les metes, a les que no es fa referència, haurà d'esperar a les aportacions arreglades en cada una de les àrees.
- La redacció definitiva del pla ha de ser amb la participació d'associacions ciutadanes, organitzacions sindicals, organitzacions empresarials, entitats socials i altres institucions a través dels seus representants. Les dos mancomunitats de la Ribera de Xúquer seran les encarregades posteriorment del seguiment del pla. Haurà d'entendre's implícitament en l'especificació d'actuacions per àrees la participació de les entitats de la societat civil junt amb les instàncies públiques que en el text es detallen.
- La sensibilització ciutadana, la perspectiva de gènere, la interculturalitat i la formació dirigida al personal tècnic d'àmbit municipal i supramunicipal hauran d'estar presents de forma transversal en totes les àrees que desenvolupe el pla.
- Haurà d'establir-se un vincle clar entre les polítiques municipals de cooperació al desenvolupament i la d'integració de les persones migrants en els diferents municipis.
- De la mateixa manera hauran d'establir-se mesures de coordinació entre les convocatòries anuals a ONGs per a subvencionar projectes contra la pobresa i l'exclusió social i els projectes que es desenvolupen des de les distintes àrees operatives del pla.

Per a totes les àrees d'actuació preferent es comptarà amb els recursos humans necessaris de la diferents administracions, dels municipis i de les Mancomunitats per a poder fer realitat este pla. Este s'estructurarà en les àrees següents:

- Àrea d'Informació, Orientació i Assessorament
- Àrea de Vivenda

- Àrea d'Educació i Cultura
- Àrea de Sanitat
- Àrea d'Ocupació.
- Àrea de la Dona
- Àrea d'Esports i Activitat Física
- Àrea de Participació Ciutadana

6.1. ÀREA D'INFORMACIÓ, ORIENTACIÓ I ASSESSORAMENT

En esta àrea d'actuació es possibilitarà, d'una banda, el coneixement de la realitat social multicultural en els nostres municipis (estudis i diagnòstics) i, per un altre, es promocionarà la necessària informació, orientació i assessorament quant als recursos existents a la Ribera de Xúquer, i en concret en els municipis que la integren, en matèria d'immigració. De la mateixa manera es facilitarà tota la informació, orientació i assessorament sobre el marc legal, els drets i les responsabilitats que assisteixen a les persones migrants relatius a residència, ciutadania, nacionalitat, participació política, etc.

La Mancomunitat de la Ribera Baixa i la Mancomunitat de la Ribera Alta recolzaran els ajuntaments perquè estos puguen facilitar l'accés de les persones migrants a les prestacions i serveis públics. I, a més, estes dos entitats posaran a la seua disposició serveis específics mancomunats de mediació, d'informació i assessorament, de traducció o aprenentatge de la llengua espanyola, etc.

Objectiu general

L'objectiu general d'esta àrea és garantir la informació i l'atenció social bàsica a les persones migrants de la Ribera de Xúquer.

Objectius específics

1. Fomentar l'empadronament de les persones migrants d'altres nacionalitats, siga quin siga la seua situació administrativa, com a via d'accés a determinats serveis i prestacions socials.

2. Realitzar el servei de primera acollida a les persones estrangeres que s'empadronen i no coneixen els distints recursos existents en els diferents municipis.
3. Informar, orientar i assessorar les persones migrants sobre els seus drets i deures.
4. Establir vies de coordinació amb tots els recursos de l'àmbit de la immigració existent en el municipi i a la Ribera.
5. Facilitar l'adaptació dels serveis per a fer front a les necessitats d'una població ètnicament i culturalment diversa.
6. Formar el personal tècnic municipal en matèries relatives a la societat multicultural (realitat dels fluxos migratoris, causes i efectes de la mateixa, valors i costums de les diferents cultures, etc.) així com en els valors esmentats de tolerància, solidaritat i respecte a la diferència.
7. Realitzar campanyes d'informació dirigides a tota la població, siga migrant o autòctona, que afavorisquen el coneixement mutu i l'intercanvi.

Mesures

- L'Agència Comarcal per a la Gestió de la Diversitat de la Mancomunitat de la Ribera Alta oferirà un servei específic de coordinació i suport als diferents ajuntaments en matèria d'immigració. Este servei facilitaria informació actualitzada sobre els diferents serveis públics i privats. També comptarà amb una assessoria jurídica per al personal tècnic de les diferents àrees municipals i la població en general en matèria de la llei d'estrangeria, així com un servei de mediació i un servei de traducció. Estos serveis específics recolzarien i complementarien els serveis socials generals, per a facilitar la integració social de les persones migrants i les persones autòctones.
- Formació específica sobre interculturalitat, mediació i actualització de la legislació d'estrangeria al personal tècnic municipal, i sensibilitzar-los sobre el fenomen migratori.

6.2. ÀREA DE LA VIVENDA

Actualment l'accés a la vivenda és una dificultat per a moltes de les persones que viuen en la nostra comarca, entre elles una gran majoria de la població migrant. Les seues possibilitats d'allotjament digne són molt escasses, havent d'instal·lar-se en condicions freqüents d'apilotament en vivendes de mala qualitat per la seua situació d'escassos recursos econòmics, o bé per raons de discriminació dels propietaris locals.

Si bé la competència específica en esta matèria recau especialment en la comunitat autònoma, els diferents ajuntaments de la Ribera haurien de tindre en compte les necessitats d'estes persones en els programes de vivenda social, així com desenvolupar les polítiques de rehabilitació que es requerisquen. A més, una situació de risc creixent en els municipis és precisament la segregació forçosa residencial de les persones migrants i les minories ètniques. Enfront d'això, i com a mesura de prevenció, caldria intentar que les polítiques de vivenda i urbanisme lluiten contra els guetos i promoguen la mateixa llibertat d'elecció per a les persones migrants en este sector que per a la resta de la població.

Objectiu general

Facilitar, en coordinació amb l'administració competent, l'accés de les persones migrants de la nostra comarca a la vivenda.

Objectius específics

1. Col·laborar amb l'administració competent en matèria de vivenda i, en el marc municipal, desenvolupar una política genèrica de vivenda social que facilite l'accés a esta a les famílies amb escassos recursos econòmics, fent insistència en les necessitats particulars de les persones migrants.
2. Promoure lloguers de baix cost i amb criteris amplis, que garantisquen l'accés a la vivenda de migrants, junt amb altres col·lectius desfavorits.
3. Promoure un programa de rehabilitació de vivendes amb eixa mateixa orientació.

4. Col·laborar en les activitats de mediació per a la vivenda a través dels diferents serveis municipals i l'Agència Comarcal per a la Gestió de la Diversitat.
5. Reforçar la coordinació entre els diferents municipis de la comarca en matèria de vivenda.
6. Fomentar la coordinació amb entitats socials.

Mesures

- Coordinació des de les dos mancomunitats de la Ribera amb les diverses instàncies interessades en el desenvolupament de lloguers de baix cost i de rehabilitació de vivendes.
- Contractació de serveis o convenis amb entitats públiques o privades per a desenvolupar els programes de vivenda.

6.3. ÀREA D'EDUCACIÓ I CULTURA

En referència a l'educació en els últims anys els fills i filles de les persones migrants que arriben no han tingut dificultat en l'accés a l'educació obligatòria. Però cal continuar treballant per a millorar la igualtat d'oportunitats real respecte a la població autòctona. Per tant cal avançar, des dels municipis, en la millora de totes aquelles accions positives que tinguen com a objecte fer front a les necessitats especials de les persones procedents d'altres països, com poden ser el coneixement insuficient de l'idioma, les dificultats d'adaptació a un sistema escolar i un entorn sociocultural desconegut, pautes culturals distintes, etc.

D'altra banda és evident que els condicionants ètnics, religiosos i culturals són una de les barreres més importants amb vista a la integració social de les persones migrants. En eixe sentit, encara que les possibilitats d'intervenció de les administracions en este terreny són molt limitades, serà important possibilitar que es potencien els valors de respecte a la diversitat, tolerància mútua i solidaritat amb missatges positius a favor de la convivència intermulticultural entre la població autòctona i la població migrant que arriba o resideix des de fa temps.

Objectiu general

Garantir l'accés de les persones migrants al sistema educatiu, reglat i no reglat, així com la seua promoció dins d'ell i, com no, a la promoció de les diferents manifestacions culturals de les distintes cultures que comparteixen l'espai en la Ribera de Xúquer.

Objectius específics

1. Fomentar l'escolarització de menors i la lluita contra l'absentisme escolar.
2. Col·laborar en la prevenció del fracàs escolar a través de l'ensenyança de la llengua espanyola i la llengua autòctona.
3. Reforçar en les dependències municipals els valors de tolerància i respecte dels drets humans.
4. Facilitar l'educació de jòvens i adults migrants.
5. Facilitar la integració escolar de menors migrants.
6. Sensibilitzar a la ciutadania sobre el fenomen de la migració i el seu valor positiu i d'enriquiment mutu.
7. Possibilitar un coneixement real a la població migrant del seu entorn en la societat d'acollida.
8. Fomentar els contactes interculturals per a facilitar el coneixement mutu, el respecte a la diversitat, i així poder assegurar una integració social de tota les persones que formen part dels nostres municipis.

Mesures

- Desenvolupament de la política de col·laboració amb el Govern Valencià, a través de la Conselleria d'Educació i les regidories d'educació dels distints municipis en matèria d'escolarització de menors i lluita contra l'absentisme de la població migrant.
- Establiment de protocols de col·laboració amb entitats d'iniciativa social que faciliten l'ensenyança de l'idioma espanyol i de l'autòcton, com a via de prevenció del fracàs escolar.
- Introducció en els recursos educatius reglats i no reglats de programes amb continguts d'educació intercultural.

- Promoció des de les regidories d'educació i cultura d'activitats escolars, d'oci i temps lliure que combaten el racisme i la xenofòbia i fomenten els drets humans i el respecte a la diferència.
- Foment de la participació de les persones migrants adultes en els centres de formació de persones adultes, així com de jòvens migrants que no hagen assistit o no hagen superat l'educació obligatòria en els distints Programes de Garantia Social.
- Articulació de mesures complementàries de suport a l'escolarització de menors migrants: suport i seguiment tècnic des dels serveis socials de base i beques de menjador i de guarderia.
- Potenciació de valors d'interculturalitat en totes les instàncies dependents dels diferents ajuntaments que permeten lluitar contra el racisme i la xenofòbia.
- Realització de campanyes des de les mancomunitats i en l'àmbit municipal dirigides al conjunt de la ciutadania, en les que es divulguen els valors culturals propis de les persones migrants i les seues aportacions a la societat valenciana i, en general, a l'espanyola.
- Impulsar protocols d'actuació amb les diferents regidories d'educació i cultura per a establir la figura del mediador intercultural.

6.4 ÀREA DE SANITAT

En l'àrea de la sanitat les mancomunitats de la Ribera de Xúquer tenen també la responsabilitat de ser referència i suport als municipis en totes les actuacions que es duguen a terme en este sentit, amb l'objectiu de poder col·laborar amb la resta d'administracions públiques per a garantir la cobertura sanitària de les persones estrangeres que viuen en la comarca. Per a això caldrà cobrir totes les possibles actuacions, des d'aquelles l'atenció de les quals està tipificada per la seua inclusió en el règim de la Seguretat Social fins a la cobertura mitjançant la targeta sanitària d'aquelles persones migrants que es troben fora de tal règim. Certament, el marge de maniobra de l'ajuntament en este cas està supeditat a la disposició de la Conselleria de Sanitat del Govern Valencià. En tot cas, l'ajuntament haurà de promoure, com a mínim,

l'accés d'estos ciutadans a l'atenció primària en igualtat de condicions que la resta de la població.

Objectiu general

Col·laborar amb l'Administració de la Comunitat Valenciana en la garantia de l'accés als serveis sanitaris de les persones migrants que arriben o viuen a la Ribera.

Objectius específics

1. Coordinar actuacions amb la resta d'administracions públiques perquè les persones migrades tinguen accés a la sanitat amb les mateixes garanties de qualitat que la població en general.
2. Col·laborar amb les administracions sanitàries competents en l'estudi de les diferents necessitats en matèria de salut dels diferents col·lectius de migrants que viuen en la comarca.
3. Aportar des de l'Agència Comarcal per a la Gestió de la Diversitat al personal professional de la sanitat la informació existent i formació sobre les necessitats i els condicionaments culturals, religiosos i ètnics de les distintes persones migrades que viuen a la Ribera

Mesures

- Tindre en compte les peculiaritats i característiques de la població migrant a l'hora d'informar i orientar sobre qüestions de prevenció i promoció de la salut en els serveis d'informació dels centres de salut municipals.
- Desenvolupar protocols de coordinació entre les distintes administracions i els diferents departaments d'estes per a garantir l'assistència sanitària de les persones immigrants.
- Desenvolupar protocols de col·laboració amb entitats de la iniciativa social.

6.5. ÀREA D'OCUPACIÓ

Actualment en esta societat complexa, multicultural i multiètnica en què vivim l'economia, l'autonomia personal, la seguretat i les oportunitats socials que ens proporcionen l'ocupació són imprescindibles i necessàries per a poder parlar d'integració social. D'ací que l'establiment de mesures que afavorisquen la igualtat d'oportunitats en l'ocupació i la formació de la població migrant amb relació a la població autòctona siga essencial com a via d'integració d'aquella.

El teixit empresarial en este sentit té un paper fonamental a exercir, però no eximeix de responsabilitat a la pròpia Administració que ha de donar exemple en la seua pròpia política d'ocupació, amb mesures de formació, sensibilització, subvencions, etc. que possibiliten la igualtat d'oportunitats en este àmbit fonamental per a la integració de les persones migrades que partisen de desavantatge social. És el cas dels ajuntaments que, encara que té unes competències en este terreny bàsicament complementàries a les del govern de la comunitat autònoma, té també unes possibilitats d'actuació que no cal desatendre.

Objectiu general

Possibilitar que la població estrangera accedisca al mercat laboral en igualtat de condicions que la població autòctona.

Objectius específics

1. Facilitar l'accés de la població migrant a serveis d'informació, orientació i assessorament respecte a l'ocupació.
2. Facilitar l'accés a programes de formació i de reciclatge o adaptació dels seus coneixements a la realitat del nostre mercat laboral.
3. Coordinar l'actuació de les instàncies municipals amb les de les diverses institucions públiques i privades que intervenen en matèria d'ocupació i formació per a facilitar la incorporació al mercat de treball de la població estrangera.
4. Les convocatòries municipals de subvencions per a foment de l'ocupació, així com entre la població beneficiària dels cursos de formació propis o que reben fons públics municipals.

5. Desenvolupar campanyes de sensibilització sobre els beneficis de la migració, destinades al teixit empresarial dels diferents municipis.
6. Fomentar l'autoocupació com a alternativa al treball per compte d'altri, en els casos que es creguen oportuns i factibles.

Mesures

- Realització d'estudis i diagnòstics per a conèixer les característiques de la demanda laboral i l'oferta de mà d'obra migrant en els diferents municipis.
- Difusió d'informació sobre vies d'accés a l'ocupació, així com sobre els drets i deures de les persones treballadores migrants.
- Subvenció o establiment de fórmules de col·laboració amb entitats d'inserció que realitzen accions dirigides a obrir el mercat de treball a les persones migrades.
- Realització de cursos de formació dirigits a persones desfavorides, entre elles les persones migrant que ho necessiten, així com el foment de totes aquelles iniciatives que propicien l'accés de la població migrada al món laboral reglat o normalitzat.

6.6. ÀREA DE LA DONA

Que esta siga una àrea específica d'intervenció en el Pla Comarcal d'Integració s'explica perquè les dones, i concretament les dones migrants, són objecte de discriminació en la nostra societat pel fet de ser dones i persones migrades al mateix temps. La realitat és que, ben sovint, inclús tenint experiència laboral o titulació acadèmica en els seus països d'origen, una gran majoria de dones migrants treballen en l'economia informal duent a terme treballs de poca qualificació, mal pagats i poc valorats socialment com són, per exemple, els de neteja, serveis, atenció de menors o persones majors i treball sexual (o prostitució). A més, l'imaginari social autòcton té distorsionada la imatge de moltes d'estes dones migrants procedents de cultures molt diferents de l'autòctona, moltes vegades amb prejudis socials del món occidental. Açò aguditza més si és possible la dificultat de la seua vida en la societat d'acollida: amb una llengua que moltes vegades desconeixen (sobretot, les de

procedència magribina o subsahariana), amb costums desconeguts, amb condicions econòmiques precàries, situacions de soledat o desarrelament familiar, etc.

Tot això recalca la necessitat que s'establisquen des de les polítiques municipals unes línies d'actuació que permeten superar estes situacions i afavorisquen la integració de les dones migrants en la societat d'acollida.

Objectiu general

Atendre les situacions que afecten les dones migrants com a grup vulnerable, objecte potencial d'una doble discriminació.

Objectius específics

1. Informar i orientar des dels recursos de l'Agència Comarcal per la Gestió de la Diversitat i des dels ajuntaments les dones migrants sobre el nombre més gran d'aspectes relacionats amb una millor integració en la societat de la Ribera, particularment sobre els seus drets i deures, i els recursos existents per a elles.
2. Promocionar les activitats de formació específica de les dones migrants, com a via de desenvolupament personal i d'integració social, així com formació conjunta de les dones migrants i autòctones.
3. Promoure l'autoestima i l'autosuficiència de la dona migrant davant de la situació de vulnerabilitat.
4. Vetlar per la prevenció de situacions de risc que afecten les dones migrades i que poden ocasionar abandonaments, maltractaments, dependència absoluta de l'home, etc.
5. Des de les mancomunitats de la Ribera es fomentarà, en col·laboració amb els distints ajuntaments, la creació i foment de xarxes de suport mutu i associacionisme.
6. Campanyes de sensibilització a l'opinió pública sobre la realitat de la dona i, en este cas, de la dona migrant.

Mesures

- Tindre com a marc el Pla d'Igualtat Comarcal de la Ribera per a la igualtat d'oportunitats entre dones i hòmens.
- Atenció social, educativa, sanitària i de formació per a l'ocupació a dones migrants a través de recursos propis i de la iniciativa social.
- Atenció inicial i derivació posterior a instàncies especialitzades per a les dones migrants que presenten problemes relacionats amb desajusts emocionals, abandonament, maltractaments, etc.

6.7. ÀREA D'ESPORTS I ACTIVITAT FÍSICA

Des de fa uns anys l'esport i l'activitat física són part important en la vida diària de la nostra societat actual. A través de la seua pràctica es millora la salut i la qualitat de vida de les persones, i este pot ser un element de coneixement i intercanvi entre diferents cultures i països del món ja que és un mig ideal per a la transmissió de valors com ara respecte mutu, tolerància, respecte a les normes i regles, i d'esta manera eliminar prejudicis i estereotips socials.

Objectiu general

Facilitar l'accés a la pràctica de l'activitat física i l'esport a les persones migrants de la comarca, i d'esta manera afavorir la trobada entre tota la població.

Objectius específics

1. Des de les mancomunitats fomentar la pràctica de l'activitat física i l'esport entre la població migrant de la Ribera a través de diferents programes: lligues, campionats, trofeus, etc.
2. Informar i orientar sobre les diferents possibilitats de pràctica esportiva en els nostres municipis.
3. Establir vies de coordinació amb tots els recursos de l'àmbit de la immigració existents en el municipi i el foment de la pràctica esportiva.

4. Facilitar la integració de poblacions ètniques i culturals diverses en la pràctica d'una activitat comuna a totes les cultures: l'esport i l'activitat física.
5. Formar el personal de l'àrea d'esport en matèries relatives a la societat multicultural, així com en valors de tolerància, respecte, etc.
6. Facilitar la pràctica d'activitat física i esport de manera lliure en les diferents instal·lacions esportives dels municipis.
7. Facilitar l'accés de xiquets i jòvens migrants als diferents equips i activitats de l'esport escolar dels diferents municipis.

Mesures

- Desenvolupament de programes d'activitat física com ara manteniment, aeròbic, taichi i ioga entre altres, en les diferents instal·lacions esportives dels municipis.
- Organització de lligues i campionats de diferents esports en les instal·lacions esportives dels municipis: futbol, bàsquet, voleibol, etc.
- Establiment de protocols de col·laboració amb entitats de la iniciativa social que faciliten l'accés a l'activitat física i l'esport a les persones migrants.
- Introducció en els diferents programes de l'esport escolar a xiquets i jòvens migrants escolaritzats en els col·legis dels municipis de la comarca de la Ribera perquè adquirisquen els valors higiènics i saludables que transmet l'esport i l'activitat física.
- Promoció de l'esport i l'activitat física per a la millora de la salut i la qualitat de vida de les persones migrants que viuen a la Ribera.
- Foment dels valors de respecte i tolerància a través de l'esport i l'activitat física.

6.8. ÀREA DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

La via més important de participació ciutadana en totes les àrees de la vida social, cultural, econòmica i política de la nostra societat actual és a través del teixit social o associatiu. Per això és tan important fomentar l'associacionisme local i sobretot potenciar les associacions específiques de les

persones migrants en la nostra comarca, i així augmentar la participació d'esta població en totes les àrees de la vida ciutadana. A més, l'àmbit municipal és un context idoni per a possibilitar la seua trobada amb altres sectors ciutadans i impulsar la cooperació.

Esta cooperació tendirà al desenvolupament de programes d'actuació específica en aquells municipis en què hi haja un percentatge important de població migrant. L'aplicació de polítiques dirigides a fomentar l'associacionisme en els municipis de la Ribera de Xúquer és un element important que afavorirà la convivència de la població migrant amb la resta de la persones autòctones que comparteixen el municipi. És un pas per al desenvolupament personal i social de les persones que viuen en la nostra comarca, siguen autòctones o de diferents països d'origen.

Objectiu general

Recolzar l'associacionisme en la vida social de les persones migrants, facilitant-los recursos per a la seua organització i participació en la vida social de la Ribera.

Objectius específics

1. Promoure l'associacionisme de les persones immigrants com a forma de participació social, afirmació de la pròpia identitat i plataforma de diàleg entre els grups immigrants i la societat de la Ribera.
2. Afavorir la creació d'espais de trobada i intercanvi entre la població immigrants i la població autòctona dels diferents municipis.
3. Impulsar la participació de les persones immigrants en les organitzacions polítiques, culturals i socials dels nostres pobles com a via d'integració i corresponsabilització en la vida ciutadana.

Mesures

- Creació de plataformes com la Mesa Comarcal de la Diversitat entre les associacions de migrants o entre aquelles entitats l'objecte d'actuació de les quals, entre altres, siga desenvolupar les funcions de participació,

comunicació, consulta i mediació que propicien la integració de les persones immigrants.

- Cessions temporals d'espais i locals per a la realització d'activitats concretes de les distintes associacions.

7. TEMPORALITZACIÓ

Este pla d'integració estarà vigent durant el període 2009- 2012.

8. PRESSUPOST

El pressupost del pla serà decidit pels òrgans de decisió de les dos mancomunitats de la Ribera de Xúquer i, a més dels recursos propis, es buscaran possibles finançaments i subvencions de l'Administració pública autonòmica i estatal i d'altres ens públics i privats.

9. DESENVOLUPAMENT OPERATIU

- El desenvolupament i la direcció del pla correspondran a les mancomunitats de la Ribera i als propis ajuntaments
- Els agents que intervenen seran establits una vegada queden delimitades les competències corresponents de les distintes àrees municipals, recursos de les mancomunitats de la Ribera, la resta d'Administracions i de les entitats privades col·laboradores.
- L'organigrama tècnic de l'àrea administrativa que queda encarregada de la implementació del pla, l'Agència Comarcal per a la Gestió de la Diversitat, haurà de ser reestructurat i adaptar-se als nous continguts.
- Per a garantir el ple funcionament del pla es designaran els efectius necessaris de la plantilla de les mancomunitats per a poder complir amb els objectius i àrees encomanades. En este sentit, l'Agència Comarcal per a la Gestió de la Diversitat, elevarà una proposta del nombre i els perfils dels professionals que quedaran destinats a estes noves tasques.

10. MODEL D'AVALUACIÓ

Per a portar avant un seguiment i valoració de la implementació del Pla Comarcal d'Integració que ací es proposa cal tindre en compte el model d'avaluació, que haurà d'incloure un enfocament mixt:

- Una avaluació interna duta a terme pels agents que dissenyen i executen el pla. Per a això es formarà una comissió específica.
- Una avaluació externa per a tindre en compte l'opinió de les persones beneficiàries de les actuacions (persones migrants destinatàries directes, entitats socials, recursos dels diferents municipis, població en general, etc.)

Les diferents actuacions emmarcades dins del pla es desenvoluparan a través d'accions concretes, especificant els indicadors clau que permeten una avaluació el més eficaç i efectiva possible. Per a això es duran a terme internament avaluacions de seguiment anual del pla per a veure si s'està complint el funcionament de cada una de les peça del pla que ací es presenta: els objectius prevists, els principis orientadors, la implementació de les diferents àrees d'actuació, etc.

Es proposa realitzar avaluacions anuals durant l'execució del pla. Estes avaluacions ens serviran per a poder anar reconduint les possibles actuacions i d'esta manera optimitzar al màxim els recursos humans, materials, financers disponibles en el desenvolupament de les diferents intervencions.

Al final de la implementació del pla es realitzarà una avaluació final, tenint en compte les valoracions anuals per veure l'impacte de les actuacions i poder realitzar un diagnòstic real per a un altre possible pla.

Serà competència dels plens de la Mancomunitat de la Ribera Baixa i la Mancomunitat de la Ribera Alta l'aprovació del pla i el seguiment del mateix s'efectuarà amb la col·laboració de la Mesa de la Diversitat.

11. ANNEXOS

ANNEX I

AGÈNCIA COMARCAL PER A LA GESTIÓ DE LA DIVERSITAT

1. Justificació

Com bé es menciona en la introducció del Pla Comarcal d'Integració de la Ribera de Xúquer, actualment la intensitat dels fluxos migratoris en el nostre territori ha anat creixent de forma considerada com la resta de la Comunitat Valenciana i d'Espanya. Esta realitat social fa necessari que els distints ajuntaments adquirisquen el compromís d'impulsar polítiques socials en l'àmbit de la immigració per a poder aconseguir la integració social efectiva de la població migrant i la població autòctona en la nostra comarca.

Esta primera valoració de l'atenció a la població migrant que arriba o viu en la comarca de la Ribera ens assenyala que els serveis generals municipals estan proporcionant a estes persones informació i orientació bàsica en els distints àmbits (informació sobre recursos i prestacions bàsiques, allotjament i manutenció, orientació laboral, educació, vivenda, sanitat, etc.) Però la realitat és que estos serveis manquen normalment de recursos suficients per a desenvolupar l'acció compensatòria o les mesures positives que la població migrada requereix ben sovint per a aconseguir una situació d'igualtat, igualtat d'oportunitats, amb la població autòctona.

Esta actuació especialitzada que és necessària s'està proporcionant en l'actualitat des de múltiples ONGs i associacions de persones migrants, del que resulta una situació que no pot qualificar-se de treball coordinat sinó de multiplicitat de xarxes paral·leles, amb el que suposa d'ineficiència i falta de racionalització en l'atenció.

Enfront d'eixa situació, el que es proposa és la consolidació d'un recurs comarcal específic, l'Agència Comarcal per la Gestió de la Diversitat, que evite estes duplicitats i procure una millor racionalització i l'accés als recursos existents. L'essencial i determinant per al futur de l'atenció a les persones migrades que viuen en els pobles i ciutats de la nostra comarca és coordinar les distintes actuacions existents, pel que la continuïtat d'este recurs implicarà

l'acord previ entre les administracions locals de les dues mancomunitats i la participació de les entitats que treballen amb persones migrants per a la distribució de tasques i competències concretes i el seu finançament corresponent, així com la coordinació amb la resta d'administracions públiques.

2. Naturalesa

L'Agència Comarcal per a la Gestió de la Diversitat es concep com un recurs especialitzat, complementari a la xarxa de serveis socials generals, però amb un objecte distint. Després de l'atenció primària inicial dels serveis socials municipals, este servei rebrà les persones migrants derivades per aquells o per distintes entitats socials, complementant la intervenció dels serveis socials generals a través d'una estratègia centrada en la informació, orientació i la mediació que facilite l'accés de les persones migrants que ho necessiten als recursos públics i privats com la resta de població autòctona.

Concretament, podrà efectuar les següents tasques especialitzades:

- Detecció i seguiment del fenomen migratori: Analitzarà l'evolució dels fluxos migratoris en la Ribera de Xúquer, estudiant les possibles incidències, dèficit i disfuncionalitats que puguen produir-se a fi de col·laborar en l'adequació dels recursos i les actuacions pertinents.
- Informació, orientació i assessoria jurídica: Aportarà la informació i el seguiment que una part important de les persones migrants precisen per a la seua regularització documental, i l'atenció a altres situacions: reagrupament familiar, asil, i, en general, circumstàncies que rodegen la seua estada a la Ribera.
- Servei de Mediació:
Mediació Sociocultural. Centrat en l'organització d'activitats que fomenten la interculturalitat, el coneixement mutu i la comunicació. Per al desenvolupament d'esta tasca serà especialment important la presència de professionals traductors i intèrprets. A destacar en l'actuació d'esta àrea tot allò que s'ha relacionat amb l'educació intercultural, el respecte a la diversitat religiosa, etc.

Mediació Sociolaboral. Encarregada d'abordar les condicions de dificultat que caracteritzen a gran part de les persones migrades en les seues relacions amb el món laboral per les diferents concepcions del treball. S'elaboraran itineraris personalitzats d'inserció sociolaboral i de seguiment.

Mediació Comunitària. La mediació comunitària a poc a poc es pot convertir en una ferramenta de prevenció i canvi que afavorisca la convivència entre les persones autòctones i migrades. Per a això es crearan espais de resolució de conflictes en accions puntuals que puguen afavorir la convivència veïnal davant de la realitat social multicultural i multiètnica en els nostres pobles i ciutats.

- Sensibilització: Realitzarà tasques tendents a afavorir la interculturalitat i valors de tolerància, respecte i igualtat.
- Formació específica al personal tècnic de les diferents administracions locals de la Ribera, així com als professionals de diferents àmbits que ho sol·liciten: sanitari, educatiu, vivenda, etc.
- Servei de Traducció i Interpretació per als professionals que tenen atenció de persones migrants en la Ribera de Xúquer, sobretot al personal tècnic dels diferents serveis públics que el sol·liciten: educació, administració local, salut, etc.

Es considera que estos àmbits són aquells en què cal emfatitzar especialment la necessitat compensar les desigualtats de partida respecte a la població local. L'estructura organitzativa i el desenvolupament operatiu que implica l'acció d'estes tasques exigiran l'elaboració d'un programa propi.

3. Funcions

- Desenvolupar, coordinar i impulsar les actuacions presents en el pla.
- Recolzar la labor que realitzen els professionals dels serveis generals municipals, personal tècnic de distintes àrees i les diverses entitats ciutadanes en la dimensió especialitzada que no correspon estrictament al nivell primari.

- Conèixer quantitativament i qualitativament els fluxos migratoris en la Ribera, detectant, si és possible, riscos per a l'efectiva igualtat d'oportunitats de les persones migrants en el nostre territori.
- Col·laborar amb els organismes públics i privats que desenvolupen labors d'estudi i investigació del fenomen migratori a la Ribera de Xúquer, així com a la Comunitat Valenciana.
- Participar directament en l'àmbit de la immigració mitjançant el desenvolupament de programes dirigits a la integració de la població migrant i la població autòctona, centrant-se principalment en les àrees d'informació i assessoria jurídica, mediació cultural i mediació sociolaboral.
- Complementar en el tema genèric de la mediació i impulsar la coordinació dels programes que es realitzen en l'àmbit públic amb els generats per la iniciativa privada i contribuir a la racionalització de les polítiques socials i actuacions sobre immigració, especialment en les àrees de:
 - Regularització de les diverses situacions d'estrangeria
 - Interculturalitat
 - Laboral
 - Vivenda
 - Educació
 - Salut

En totes estes àrees es cuidarà especialment que les variables sexe i religió no siguen motiu de discriminació.

4. Pressupost

Les partides pressupostàries corresponents, tal com s'estableix en la redacció del pla, estaran vinculades a la decisió dels òrgans de les dos mancomunitats de la Ribera de Xúquer, als diferents municipis mancomunats,

subvencions estatals, del Govern Valencià i, eventualment, la d'altres ens públics i privats.

ANNEX II

***TAULES POBLACIONALS DE PERSONES ESTRANGERES A ESPANYA
PER LLOC D'ORIGEN***